

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

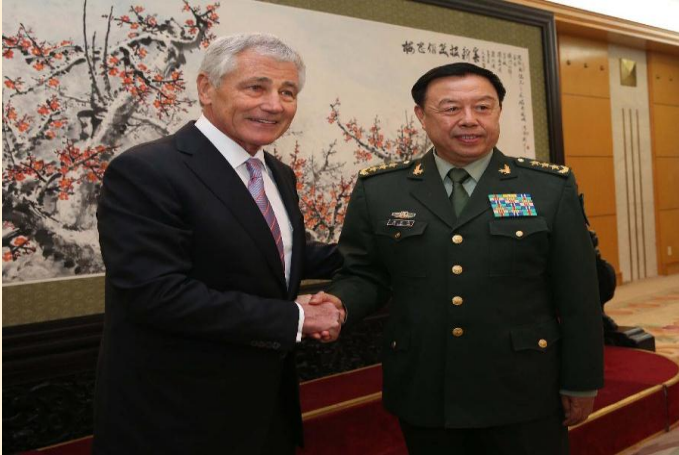
(từ 7/4 đến 13/4/2014)

- Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ thăm Trung Quốc
- Trung Quốc hăm dọa đáp trả các “hành động khiêu khích” ở Biển Đông
- Philippines phản ứng trước bình luận quyết đoán của Trung Quốc
- Phó Tổng thống Philippines khẳng định quyết tâm bảo vệ lãnh thổ
- Indonesia muốn làm rõ yêu sách “đường lưỡi bò” của Trung Quốc
- Đô đốc Mỹ chỉ trích sự quyết đoán của Trung Quốc
- Thượng Nghị sĩ Mỹ đệ trình dự thảo Nghị quyết về an ninh biển Châu Á
- Nhật Bản - Philippines nhất trí tăng cường hợp tác an ninh

Động thái của các quốc gia

+ Trung Quốc:

Trung Quốc phản ứng với bình luận của Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ. Trong cuộc gặp với Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Chuck Hagel hôm 8/4, Phó chủ tịch Quân ủy Trung ương Trung Quốc Phạm Trường Long tuyên bố Bắc Kinh “không hài lòng” với những phát biểu của ông Hagel tại cuộc họp với những người đồng cấp ASEAN và trong chuyến thăm Nhật Bản mới đây, “Nhân dân Trung Quốc, kể cả tôi, không hài lòng với những phát biểu đó.”

Trung Quốc có Đại sứ mới tại Philippines.

Đại sứ mới của Trung Quốc tại Philippines ông Zhao Jianhua hôm 9/4 đã trình thư ủy nhiệm cho Tổng thống Philippines Benigno Aquino. Người phát ngôn của Tổng thống Philippines bà Abigail Valte cho biết, “Tổng thống và đại sứ mới của Trung Quốc đều khẳng định rằng tranh chấp biển chỉ là một phần trong tổng thể quan hệ

song phương.” Theo bà Valte, “Philippines không thấy lý do gì để những khía cạnh còn lại trong quan hệ song phương không thể tiến triển như trong lĩnh vực thương mại, du lịch, hợp tác chống tội phạm xuyên quốc gia.”

Trung Quốc dọa đáp trả các “hành động khiêu khích” ở Biển Đông. Phát biểu tại diễn đàn Bắc Ngao, Hải Nam hôm 10/4, Thủ tướng

Trung Quốc Lý Khắc Cường tuyên bố: “Tôi muốn nhấn mạnh rằng, Trung Quốc cam kết phát triển hòa bình. Trung Quốc theo đuổi chính sách láng giềng thân thiện, hữu nghị nhưng kiên quyết bảo vệ chủ quyền lãnh thổ. Chúng tôi sẵn sàng giải quyết tranh chấp lãnh thổ thông qua biện pháp hòa bình và hoàn toàn ủng hộ những sáng kiến tăng cường hợp tác biển. **Nhưng Trung Quốc** kiên quyết đáp trả bất kỳ hành động khiêu khích nào phương hại đến hòa bình và ổn định ở Biển Đông. Chúng tôi, người Trung Quốc tin rằng, tử tế đối đãi với tử tế và những hành động sai trái sẽ phải đối mặt với công lý. Chúng tôi coi trọng tình hữu nghị và không bao giờ đối xử không đúng với bạn bè.”

+ Việt Nam:

Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam dự Hội nghị Bắc Ngao 2014. Từ ngày 8-11/4/2014, Hội nghị Thường niên Diễn đàn Châu Á Bắc Ngao chủ đề “Tương lai mới của Châu Á: Xây dựng động

lực tăng trưởng mới” đã diễn ra tại Hải Nam, Trung Quốc. Phó Thủ tướng Chính phủ Vũ Đức Đam dẫn đầu đoàn Việt Nam tham dự Diễn đàn và có bài phát biểu tại phiên khai mạc. Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam nhấn mạnh Châu Á đang đứng trước cơ hội và sứ mệnh vươn lên mạnh mẽ. Đặc biệt, Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam cho rằng tương lai Châu Á và động lực tăng trưởng của Châu Á chỉ có ý nghĩa khi môi trường khu vực hòa bình, ổn định, hợp tác. Các quốc gia, dù lớn hay nhỏ, dù giàu có hay còn nghèo cũng đều cần môi trường ổn định để phát triển. Mọi bất đồng, tranh chấp cần được giải quyết bằng biện pháp hòa bình, tuân thủ luật pháp quốc tế, với sự chân thành và lòng tin.

+ *Philippines:*

Philippines thừa nhận xao nhãng việc bảo vệ lãnh thổ. Tổng tham mưu trưởng lực lượng vũ trang Philippines tướng Emmanuel Bautista hôm 7/4 thừa nhận rằng nước này đã xao nhãng nhiệm vụ phòng thủ bên ngoài bởi quá tập trung vào các vấn đề an ninh nội địa, “Vì vậy trong một mức độ nhất định, chúng tôi đã bỏ qua việc giải quyết các nhiệm vụ khác về phòng thủ, đặc biệt là bảo vệ lãnh thổ.” Theo ông Bautista, chương trình hiện đại hóa quân đội Philippines nhằm bắt kịp yêu cầu xây dựng năng lực quốc gia để bảo vệ lãnh thổ. Tướng Bautista cho biết quân đội nước này sẽ tăng cường hiện diện và cắm cờ ở khu vực thuộc chủ quyền của Philippines ở Biển Đông.

Phó Tổng thống Philippines khẳng định quyết tâm bảo vệ lãnh thổ.

Phát biểu trước báo giới hôm 11/4, khi được hỏi về tranh chấp lãnh thổ với Trung Quốc ở Biển Đông, Phó Tổng thống Philippines Jejomar Binay tuyên bố: “Chúng tôi sẵn sàng hy sinh đến giọt máu cuối cùng. Hành động mới nhất của Trung Quốc trên Biển Đông đẩy sự việc đi quá xa. Chúng tôi không bao giờ muốn bị khiêu khích để sử dụng vũ lực.” Ông Binay cho rằng sự cố mới nhất ngoài Bãi Cỏ Mây cho thấy Philippines sẽ không dễ dàng lùi bước trong các yêu sách lãnh thổ của mình, ít nhất Manila đã gửi thông điệp rõ ràng đến Trung Quốc.

Philippines sử dụng chiêu “thuyết phục lý lẽ” với Trung Quốc.

Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Philippines Charles Jose hôm 10/4 cho biết đó là lý do tại sao Philippines khởi kiện “đường lưỡi bò” của Trung Quốc ở Biển Đông ra Tòa án Quốc tế về Luật Biển, “Thông qua thuyết phục đạo lý, chúng tôi hy vọng cộng đồng quốc tế sẽ giúp Trung Quốc nhận ra rằng lợi ích tốt nhất của họ là tôn trọng và tuân thủ các phán quyết

của tòa án. Nếu Trung Quốc muốn được xem như một thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế, tốt hơn là họ hành động trong khuôn khổ trật tự quốc tế đã được thiết lập thay vì đứng bên ngoài.” Theo ông Jose, Philippines ý thức được việc họ có thể phải đối mặt với sự trả đũa về thương mại hoặc hoạt động du lịch từ Bắc Kinh.

Philippines phản ứng trước bình luận quyết đoán của Trung Quốc. Phát biểu trong cuộc họp báo hôm 10/4, Người phát ngôn Bộ Quốc phòng Philippines ông Peter Paul Galvez cho Trung Quốc nên “thận trọng hơn” khi đưa ra tuyên bố về tranh chấp biển giữa hai nước, đặc biệt là những tuyên bố có liên quan đến quân sự. Ông Galvez khẳng định quan trọng là việc hai nước tiếp cận mọi việc một cách hòa bình, “Chúng ta càng sớm tiếp cận vấn đề theo hướng hòa bình thì khu vực có thể trông đợi vào sự tăng trưởng và phát triển sớm bấy nhiêu.” Tuyên bố này được đưa ra sau khi Bộ trưởng Quốc phòng Trung Quốc hôm 9/4 cảnh báo Philippines rằng nước này không nên có bất kỳ hành động nào xâm lấn những khu vực tranh chấp trên Biển Đông.

Philippines phản ứng trước phát biểu của Thủ tướng Trung Quốc. Sau khi Thủ tướng Trung Quốc Lý Khắc Cường cảnh báo các quốc gia Đông Nam Á rằng Bắc Kinh sẽ đáp trả cái gọi là “hành động khiêu khích” trên Biển Đông, hôm 12/4 Phủ Tổng thống Philippines

tuyên bố nước này luôn duy trì quan điểm không có hành động khiêu khích trong việc giải quyết tranh chấp biển. Phó phát ngôn viên của Tổng thống Philippines bà Abigail Valte cho biết Manila luôn hướng tới một giải pháp hòa bình để xử lý tranh chấp.

+ Indonesia:

Indonesia muốn làm rõ yêu sách “đường lưỡi bò” của Trung Quốc. Trong buổi trả lời phỏng vấn tại Jakarta hôm 7/4, Bộ trưởng Ngoại giao Indonesia ông Marty Natalegawa cho biết: “Indonesia đang hướng tới việc làm rõ ý định của Trung Quốc đằng sau các tuyên bố chủ quyền của nước này ở Biển Đông để tránh những tính toán sai lầm trong khu vực này.” Indonesia đã đề nghị Liên Hợp Quốc giúp làm rõ tính pháp lý của tấm bản đồ đường lưỡi bò, “Điều cần thiết là trao đổi nhiều hơn về mục đích đằng sau đó để chúng không vô tình trở thành nguồn căn mới của các vấn đề và thách thức. Sự hiểu lầm có thể gây ra nguy cơ các vụ việc nhỏ lẻ có thể dẫn đến một cuộc khủng hoảng lớn hơn trong khu vực.”

+ Ấn Độ:

Tập đoàn Dầu khí Ấn Độ tiếp tục hiện diện ở Việt Nam. Tập đoàn Dầu khí Quốc gia Ấn Độ (ONGC) đang tìm kiếm đối tác để tiếp tục tìm kiếm và thăm dò dầu khí ở ngoài khơi Việt Nam. ONGC Videsh Ltd, chi nhánh đầu tư nước ngoài của ONGC, năm 2012 đã quyết định rút khỏi Lô 128 vì cho rằng không có dầu tuy nhiên ngay sau đó đã rút lại quyết định trên do Hà Nội cung cấp thêm một số số liệu cho thấy tính khả thi về mặt kinh tế và có thể có trữ lượng khí hiđrô-các-bon. Giám đốc điều hành của OVL S.P. Garg cho biết công ty này đang tìm kiếm đối tác cho hợp đồng Lô 128, hiện OVL đang giữ 100% quyền tham gia, và đang trao đổi với PetroVietnam cũng như một số công ty khác.

+ Mỹ:

Thượng nghị sĩ Mỹ đệ trình Nghị quyết về an ninh biển ở Châu Á – Thái Bình Dương. Một nhóm Thượng nghị sĩ thuộc lưỡng đảng Quốc hội Mỹ, do Chủ tịch Ủy ban Đối ngoại Thượng viện Mỹ ông Robert Menendez đứng đầu, hôm 7/4 đã đệ trình một dự thảo nghị quyết, trong đó tái khẳng định sự ủng hộ của Mỹ đối với tự do lưu thông ở khu vực Châu Á – Thái Bình Dương và một giải pháp ngoại giao hòa bình đối với các tranh chấp ở đây. **Dự thảo nghị quyết 412** lên án vùng nhận diện phòng không của Trung Quốc Biển Hoa Đông là một nỗ lực của Bắc Kinh nhằm “thay đổi hiện trạng” ở vùng biển này. Ngoài ra, Dự thảo trên còn cảnh báo Bắc Kinh

không tiến hành “những biện pháp hành chính hoặc kiểm soát” các khu vực tranh chấp trên Biển Đông. Theo Dự thảo nghị quyết, Mỹ nên tái khẳng định cam kết an ninh, quốc phòng với các đồng minh, đối tác trong khu vực.

Đô đốc Mỹ chỉ trích sự quyết đoán của Trung Quốc.

Phát biểu trong một hội thảo

của Viện Chính sách Chiến lược Úc (ASPI) tại Canberra tối 9/4, Tư lệnh Hạm đội Thái Bình Dương của Mỹ, Đô đốc Harry Harris chỉ trích việc Trung Quốc thiết lập vùng nhận diện phòng không trên biển Hoa Đông, “Hành động của Trung Quốc rất nguy hiểm, mang tính đơn phương, không có tham vấn với các bên liên quan, đồng thời diễn ra ở vùng biển tranh chấp. Theo ông Harris, “Ở những thời điểm căng thẳng, điều quan trọng trên hết đối với các nước là tham vấn và phối hợp hành động, đặc biệt khi mục đích của quốc gia không rõ ràng.” Đô đốc Harris cáo buộc Trung Quốc đang bắt nạt các nước láng giềng, có nguy cơ dẫn đến một cuộc đối đầu, “Điều này bao gồm yêu sách biển không có cơ sở hoặc có liên quan đến luật pháp quốc tế, như cái gọi là “đường lưỡi bò” ở Biển Đông. Những nỗ lực đơn phương của Bắc Kinh nhằm thay đổi hiện trạng tác động xấu đến sự ổn định khu vực.”

Quan hệ các nước

Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ thăm Trung Quốc. Hôm 7/4, Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Chuck Hagel đã tới Trung Quốc trong chuyến thăm 3 ngày. Ông Chuck Hagel đã đến thăm căn cứ hải quân ở Thanh Đảo và có chuyến thăm quan kéo dài hai giờ trên tàu sân bay Liêu Ninh của Trung Quốc. **Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Chuck Hagel** tiếp đó có cuộc gặp với Bộ trưởng Quốc phòng Trung Quốc Thường Vạn Toàn hôm 8/4 nhằm thúc đẩy mối quan hệ quân sự kiểu mới. Ông Hagel bày tỏ hy vọng hai bên sẽ tăng cường hợp tác, cùng nhau ứng phó với các thách thức lớn. Bộ trưởng Quốc phòng Trung Quốc Thường Vạn Toàn đã bác bỏ một số bình luận và hành động của quan chức chính phủ và Bộ quốc phòng Mỹ gần đây về vấn đề Biển Đông và Biển Hoa Đông. Theo ông Thường, Mỹ nên giữ cam kết về việc không đưa ra lập trường và không đứng về bên nào trong tranh chấp, tránh gửi đi các tín hiệu sai lầm. **Trong cuộc họp báo sau đó,** Bộ trưởng Quốc phòng Trung

Quốc đã chỉ trích Nhật Bản và Philippines có hành động làm gia tăng căng thẳng trong tranh chấp biển. **Ông Thường tuyên bố:** “Quan điểm của Trung Quốc về Biển Đông và Biển Hoa Đông là rõ ràng và nhất quán. Chủ quyền và lãnh thổ là vấn đề lợi ích cốt lõi, Trung Quốc không thỏa hiệp, không nhượng bộ, không mặc cả, đồng thời không cho bất kỳ phép hành vi xâm phạm nào dù là nhỏ. Quân đội Trung Quốc luôn sẵn sàng, có đủ khả năng chiến đấu và giành chiến thắng.” Tuy nhiên ông Thường cho biết Trung Quốc “sẵn sàng giải quyết tranh chấp hòa bình thông qua đàm phán với các nước liên quan trực tiếp.” **Về phần mình,** Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ đã thẳng thắn chỉ trích việc Trung Quốc thiết lập vùng nhận dạng phòng không (ADIZ) ở Biển Hoa Đông, “Mỹ đã nói rất rõ về vấn đề này. Trước tiên, các nước có quyền thiết lập vùng phòng không, nhưng không có quyền thiết lập một cách đơn phương hay không có sự hợp tác hay tham vấn với các bên khác. Điều đó là gia tăng những căng thẳng, sự hiểu lầm và rốt cuộc làm gia tăng hoặc dẫn những vụ xung đột nguy hiểm”. Ông Hagel nhắc lại lập trường của Mỹ rằng Mỹ sẽ không đứng về phía nào trong các tranh chấp biển nhưng Mỹ rõ ràng và nhất quán trong việc giải quyết các tranh chấp này. Đó là vấn đề cần được giải quyết hòa bình, bằng còn đường ngoại giao và luật pháp quốc tế. Về

Philippines và Nhật Bản, đây là hai đồng minh lâu năm của Mỹ. Mỹ có hiệp ước phòng thủ chung với cả hai nước và chúng tôi cam kết thực hiện đầy đủ các nghĩa vụ theo những hiệp ước này. **Chiều ngày 9/4 tại Bắc Kinh**, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đã tiếp Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ. Theo ông Tập, trước tình hình quốc tế phức tạp như hiện nay, lĩnh vực hợp tác giữa hai nước sẽ rộng hơn, trong đó hợp tác quân sự sẽ đóng vai trò quan trọng. Hai bên sẽ hợp tác trên nguyên tắc không xung đột, không đối đầu, tôn trọng lẫn nhau, hợp tác cùng thắng, giải quyết những bất đồng và những vấn đề nhạy cảm một cách có hiệu quả. Ông Chuck Hagel cho biết sự phát triển của thế giới trong thế kỷ 21 sẽ ảnh hưởng nhiều tới quan hệ Trung - Mỹ. Mỹ muốn tăng cường đối thoại với Trung Quốc, tăng cường hợp tác quân sự hơn nữa.

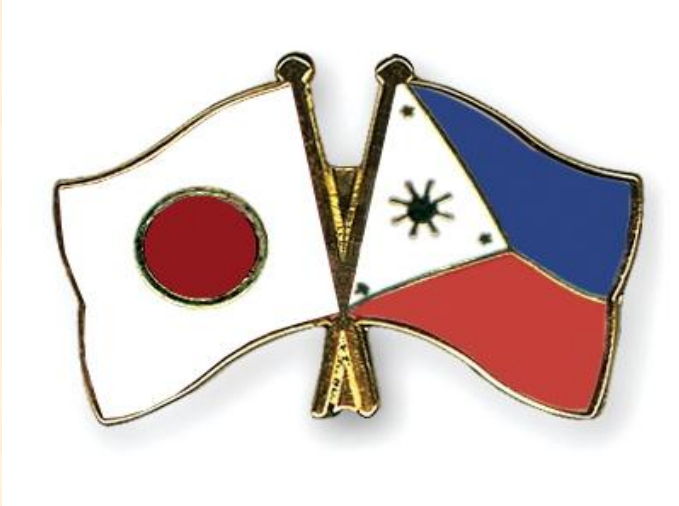
Mỹ - Philippines sắp ký kết thỏa thuận hợp tác quốc phòng. Trả lời phỏng vấn hãng Reuters hôm 7/4, Ngoại trưởng Philippines Albert del Rosario cho biết, thỏa thuận hợp tác quốc phòng Mỹ - Philippines là dấu hiệu rõ ràng của chiến lược xoay trục, “Mỹ thực sự quyết tâm trong việc thực hiện chính sách tái cân bằng về Châu Á, không chỉ trong vấn đề an ninh quốc phòng mà còn cả về tăng cường hợp tác kinh tế.” Theo ông Rosario, thỏa thuận sẽ giúp nâng cao năng lực giám sát của Philippines tại các khu vực tranh chấp trên Biển Đông. Thỏa thuận trên, dự kiến được ký kết vào cuối tháng này trong chuyến thăm Philippines của Tổng thống Mỹ

Barack Obama, sẽ cho phép quân đội Mỹ tiếp cận các căn cứ quân sự của Philippines tăng cường sự hiện diện luân phiên của các tàu chiến, máy bay và binh sĩ Mỹ tại Philippines. **Đến hôm 11/4**, Mỹ và Philippines đã kết thúc vòng đàm phán thứ 8 và hai bên đã đạt được đồng thuận về những điểm mấu chốt. Tuyên bố chung của Bộ Ngoại giao và Bộ Quốc phòng Philippines cho biết hiệp ước đạt được cho phép quân đội Mỹ sử dụng các cơ sở của các lực lượng vũ trang Philippines “theo lời mời của Philippines và phải tôn trọng Luật pháp và Hiến pháp Philippines”.

Hội nghị đối thoại quốc phòng ASEAN-EU. Trong hai ngày 8-9/4, tại thủ đô Brussels (Bi) diễn ra Hội nghị đối thoại quan chức quốc phòng (ARF DOD) giữa ASEAN và Liên minh châu Âu (EU). Dưới sự chủ trì của Thiếu tướng Walter Huhn thuộc Cơ quan đối ngoại EU và Thiếu tướng Tin Maung Win, Phó Giám đốc Cơ quan đào tạo lực lượng vũ trang Myanmar, các đại biểu tập trung thảo luận về an ninh biển, vai trò của quân đội trong cứu trợ thiên tai, thúc đẩy

hiều biết và xây dựng lòng tin thông qua Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF) về phòng thủ, và phát triển hợp tác công nghiệp quốc phòng trong EU.

Nhật Bản - Philippines nhất trí tăng cường hợp tác an ninh. Ngoại trưởng Nhật Bản ông Fumio Kishida và người đồng cấp Philippines Albert del Rosario ngày 11/4 đã nhất trí tăng cường hợp tác trong việc bảo đảm an ninh biển. Trong cuộc gặp bên lề hội nghị cấp bộ trưởng về giải giáp vũ khí hạt nhân tại Hiroshima, Ngoại trưởng Kishida đã bày tỏ sự ủng hộ của Nhật Bản việc Philippines mới đây đưa vấn đề tranh chấp biển với Trung Quốc lên Tòa án quốc tế theo UNCLOS 1982. Phát biểu với các phóng viên, ông Kishida nhấn mạnh việc Philippines theo đuổi một giải pháp hòa bình đối với tranh chấp ở Biển Đông thông qua thủ tục pháp lý là hành động đúng đắn.

Phân tích và đánh giá

“**Cuộc chiến pháp lý tại Biển Đông**” của *Keith Johnson*. Cuộc đối đầu ngoại giao giữa Trung Quốc và Philippines kéo dài hai năm qua vừa bước vào một giai đoạn quan trọng khi Manila quyết định bỏ qua những đe dọa từ Trung Quốc và khởi kiện Bắc Kinh tại tòa án quốc tế. Bộ hồ sơ 4000 trang được gửi tới Tòa trọng tài thường trực tại The Hague với mục đích chính là giải quyết câu hỏi về sự tồn tại của các đá. Hay nói đúng hơn, Philippines muốn tòa quốc tế chính thức phân loại các thực thể tại Biển Đông là đá, chứ không phải là đảo. Nếu tòa trọng tài ra phán quyết bác đơn khiếu nại của Philippines, thì cuộc chiến để giành lấy các thực thể đất liền tại đây sẽ nóng hơn bao giờ hết: bên nào được luật pháp quốc tế công nhận yêu sách với các thực thể thì sẽ có thể yêu sách khu vực biển rộng lớn với nguồn tài nguyên phong phú. Nếu Bắc Kinh thua trong vụ kiện này, họ sẽ phải lựa chọn hoặc

là tuân thủ theo phán quyết của tòa án quốc tế hoặc bỏ qua phán quyết này và vẫn giữ yêu sách của mình tại Biển Đông. “Trung Quốc sẽ trở thành cường quốc kiểu nào? Liệu họ có sẵn sàng chơi theo luật chơi hay sẽ phá vỡ hệ thống hiện hành?”, ông Ely Ratner, Phó Giám đốc Chương trình an ninh Châu Á – Thái Bình Dương tại Trung tâm CNAS của Mỹ, đưa ra ý kiến của mình, “Đây là một bài thử nghiêm túc để kiểm tra rằng liệu Trung Quốc có sẵn sàng tuân thủ vào các quy tắc mà có thể không có lợi cho họ hay không.” Cả thế giới đang dõi theo những diễn biến tại đây. Mỹ đã bày tỏ sự ủng hộ cho nỗ lực của Philippines nhằm tìm kiếm cách phân xử theo luật pháp quốc tế để quản lý việc sử dụng vùng biển; Nhật Bản, nước đang có tranh chấp với Trung Quốc tại quần đảo Senkaku/Điếu Ngư tại Biển Hoa Đông, cũng công khai lên tiếng ủng hộ Manila. Vụ kiện của Manila vẫn còn phải đối mặt với rất nhiều thách thức. Tòa trọng tài không thể áp đặt bất kỳ một biện pháp giải quyết nào, và họ cần phải có sự đồng ý của cả hai quốc gia để có thể thực thi phán quyết của mình; Trung Quốc đã nói rõ rằng nước này sẽ không hợp tác trong vụ kiện. Tuy nhiên trong tòa án của công luận, một chiến thắng của Philippines sẽ giúp Manila và các quốc gia Đông Nam Á khác đẩy lùi những gì mà họ coi là sự xâm lấn từ Trung Quốc.

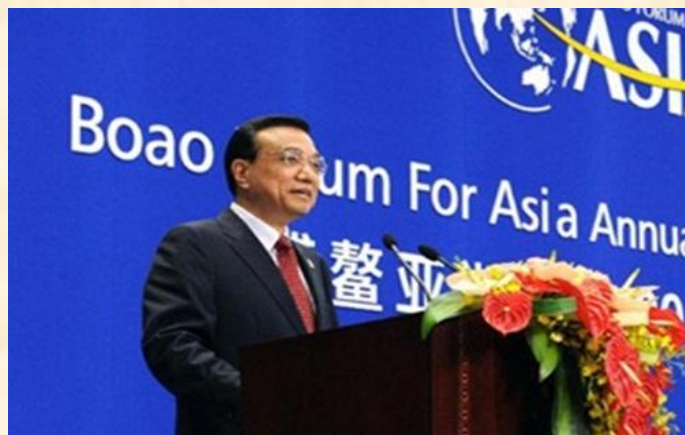
“Khó có khả năng xảy ra chiến tranh tại Biển Đông?” của *Mark Valencia*. Dù cho căng thẳng đang gia tăng giữa Trung Quốc và Philippines tại Biển Đông và cũng đã có những cảnh báo về việc xảy ra đụng độ, tuy nhiên chiến tranh vẫn là khả năng khó có thể xảy ra – và chúng ta hoàn toàn có thể tránh được kết cục này. Đúng là đang có nguy cơ xảy ra các tính toán sai lầm và các vụ đụng độ quân sự. Tuy nhiên, chiến tranh toàn diện theo kiểu truyền thống là ít khả năng bởi có quá nhiều thứ để mất cho tất cả các bên liên quan. Trên lý thuyết, 2 đối thủ cạnh tranh Trung Quốc và Mỹ là 2 thế lực mạnh, 1 đang thống trị và 1 cường quốc mới nổi, và điều này sớm muộn cũng sẽ dẫn đến đụng độ. Trên thực tế Trung Quốc và Mỹ vẫn xung đột trong vấn đề thống trị khu vực, ảnh hưởng chính trị cũng như sắp xếp lại trật tự thế giới và luật pháp quốc tế. Nhưng một cuộc đối đầu toàn diện thì khó có thể xảy ra. Cả Trung Quốc và Mỹ đều đang bận tâm đến những vấn đề quan trọng khác. Trung Quốc đang mãi tập trung vào phát triển kinh tế, ổn

định nội bộ và xử lý tranh chấp với Nhật Bản ở Biển Hoa Đông. Mỹ còn bận bịu trên nhiều điểm xung đột quốc tế, nhất là sau khi thất bại trước Nga tại Crimea. Hơn nữa công nghệ quân sự Trung Quốc vẫn chưa sẵn sàng cho chiến tranh. Bắc Kinh còn lạc hậu so với Washington ít nhất 2 thập kỷ về quân sự mặc dù Trung Quốc đang tìm cách nhanh chóng đuổi kịp Mỹ. Mỹ cũng đang nỗ lực sau hậu trường để ngăn cản các đồng minh khiêu khích Trung Quốc dùng vũ lực. Do đó, có thể kết luận rằng tình hình Biển Đông sẽ căng thẳng hơn, sự cố giữa Trung Quốc và các bên liên quan bao gồm cả Mỹ sẽ gia tăng nhưng sẽ không có chiến tranh toàn diện. Có lẽ khu vực đang từng dần tiến vào một thời kỳ hỗn loạn? – điều mà không ai mong muốn.

“Thấy gì từ chuyến thăm Trung Quốc của Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ?” của *Helene Cooper*. Khi ông Robert M. Gates tới thăm Trung Quốc vào năm 2011 với vị trí là Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ, quân đội Trung Quốc chào đón ông bằng việc giới thiệu máy bay chiến đấu tàng hình của nước này, một động thái mà các quan chức của quân đội Mỹ coi là hành động khiêu khích. Đây là một màn biểu dương lực lượng làm sững sờ không chỉ các vị khách tới từ Mỹ mà thậm chí còn gây bất ngờ cho cả Chủ tịch nước Trung Quốc tại thời điểm đó, ông Hồ Cẩm Đào. Khi Bộ trưởng Quốc phòng Chuck Hagel tới thăm Trung Quốc vào tuần trước, quân đội nước này chào đón ông bằng việc mời ông tham quan Liêu Ninh, tàu sân bay duy nhất của họ.

Hành động này được các quan chức của quân đội Mỹ diễn giải như là một cách để Trung Quốc thể hiện sức mạnh hải quân của mình, đặc biệt là trong bối cảnh căng thẳng gần đây giữa Bắc Kinh và các nước láng giềng trong tranh chấp tại Biển Đông và Biển Hoa Đông. Những màn phô diễn sức mạnh của quân đội Trung Quốc cho thấy phần nào kết quả sau quá trình đầu tư mạnh mẽ của họ, và cho chúng ta cảm giác rằng Trung Quốc giờ đã sẵn sàng đối đầu với Mỹ, ít nhất là trong các vấn đề liên quan đến an ninh khu vực. Tuy nhiên theo các quan chức của Mỹ và các chuyên gia về Châu Á, những gì xảy ra trong chuyến viếng thăm cũng cho thấy sự bất an của giới lãnh đạo quân sự Trung Quốc – đó là xu hướng thể hiện sức mạnh trước khi họ có thể sẵn sàng triển khai chúng, và không biết liệu họ có thể quyết đoán đến chừng nào để bảo vệ yêu sách lãnh thổ của họ. Trong các cuộc gặp riêng với ông Hagel, theo các quan chức Mỹ thì phía Trung Quốc tỏ ra thận trọng, họ bày tỏ sự thất vọng vì việc Nhật Bản và Philippines chọn cách đương đầu với Trung Quốc do 2 nước này đều hiệp ước phòng thủ chung với Mỹ, và họ đang hợp tác chống lại Bắc Kinh. Tuy nhiên, không thể không thừa nhận rằng quân đội Trung Quốc đã có những bước nhảy vọt trong thập kỷ vừa qua. Theo các chuyên gia quân sự, tàu Liêu Ninh chính là bộ phóng cho hoạt động của hải quân của Trung Quốc trong tương lai. Ông Andrew Scobell, một chuyên gia chính trị học tại Viện nghiên cứu RAND Corporation của Mỹ cho biết:

“Quay trở lại năm 2011, khi chiếc tàu sân bay này thực hiện chuyến đi thử nghiệm đầu tiên, tôi đã ở trên tàu U.S.S John C. Stennis và chứng kiến hoạt động của máy bay trên tàu sân bay của Trung Quốc. Tôi nhớ rằng mình đã thật sự ngạc nhiên và tự nhủ rằng ‘Trung Quốc sẽ không bao giờ có thể làm điều này!’. Tuy nhiên, hiện tại thì các máy bay đã có thể cất cánh từ tàu Liêu Ninh.” Ông Scobell cũng nói thêm rằng “PLA hoàn toàn đủ khả năng để vận hành tàu Liêu Ninh, và mình chứng rõ ràng nhất cho việc này đó là Mỹ hiện tại đang đầu tư rất nhiều nguồn lực để đáp trả lại những gì họ cho là ‘năng lực chống tiếp cận/phong tỏa’ của Trung Quốc – thuật ngữ quân sự dùng để chỉ học thuyết mà Bắc Kinh có thể sử dụng để làm tê liệt khả năng triển khai của quân đội Mỹ tại một số khu vực cụ thể gần Trung Quốc khi khủng hoảng nổ ra.

“**Trung Quốc nên để luật pháp quốc tế thể hiện vai trò tại Biển Đông**” của *Ziad Haider*. Căng thẳng tiếp tục gia tăng tại Biển Đông, khi mà Philippines đã đưa vụ kiện Trung Quốc lên tòa trọng tài quốc tế. Tuy nhiên, Trung Quốc đã từ

chối tham gia vào vụ kiện này, họ nói rằng Bắc Kinh đã bảo lưu các thủ tục tranh chấp theo UNCLOS có liên quan đến yêu sách lãnh thổ hoặc biên giới biển. Thời điểm hiện tại, Bắc Kinh cần phải thật sự nghiêm túc xem xét những hậu quả nếu như họ tiếp tục chọn cách né tránh vụ kiện. Dù nước này có cơ sở pháp lý để đưa ra lời từ chối tham gia vào vụ kiện đi nữa, tuy nhiên hành động như vậy thì có lẽ đó là một cách hành xử thiếu tầm nhìn chiến lược. Với việc Bắc Kinh luôn khẳng định rằng đường chín đoạn có cơ sở dựa trên luật pháp quốc tế, thì họ cần phải thể hiện rằng họ đủ tự tin để bảo vệ lập trường của mình trước một tòa án trung lập. Nếu Bắc Kinh thể hiện rằng họ sẵn sàng tuân thủ theo các nguyên tắc quốc tế, thì đây không chỉ là cách để họ thể hiện sự tự tin đối với yêu sách của mình mà còn là cách để trấn an các quốc gia tại khu vực, vốn luôn hoài nghi về quá trình hiện đại hóa quân sự cũng như luôn cảnh giác trước những động thái của Bắc Kinh. Về phần mình, Mỹ đã thể hiện sự ủng hộ dành cho vụ kiện của Philippines. Chuyến thăm của Tổng thống Barack Obama tới Philippines vào cuối tháng 4 sẽ là cơ hội tốt để tái khẳng định tầm quan trọng của việc dùng luật pháp để quản lý tranh chấp. Tuy nhiên, vấn đề này vẫn phần nhiều phụ thuộc vào phản ứng của Trung Quốc. Việc phân định tranh chấp Biển Đông chắc chắn là phức tạp hơn nhiều so với các tranh chấp thương mại, bởi đây là vấn đề rất nhạy cảm với Trung Quốc: đó là chủ quyền lãnh thổ. Đây là lý do tại sao tất cả

các quốc gia tại đây, nếu muốn đạt được một giải pháp có tính hòa giải, thì họ cần phải gác lại câu hỏi quyền sở hữu thuộc về ai và tập trung vào khai thác chung nguồn tài nguyên dồi dào tại khu vực. Tuy nhiên, hiện tại, các luật sư của Manila đã bắt đầu cuộc chiến pháp lý tại Biển Đông. Bắc Kinh nên xem xét nghiêm túc về vấn đề này.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp